

Türkiye’deki Hava Aracı Bakım Kuruluşlarındaki Disiplin Sistemlerinin Mevcut Özelliklerinin ve Olumlu Adalet Kültürüne Muhtemel Yansımalarının Araştırılması¹

A Study on Current Features of Discipline Systems in Aircraft Maintenance Organizations in Turkey And Possible Effects of These Features on Just Culture

Cengiz Mesut BÜKEÇ

Atlantic Flight School (AFA), Emniyet
Sistem Yöneticisi, Baş Yer Dersleri
Öğretmeni
Eskişehir, Türkiye
orcid.org/0000-0002-29276364
cengizmesutbuec@gmail.com

Ender GEREDİ

Anadolu Üniversitesi
Havacılık ve Uzay Bilimleri Fakültesi
Havacılık Yönetimi Bölümü
Eskişehir, Türkiye
orcid.org/0000-0002-8211-8875
egerede@anadolu.edu.tr

Özet

Bu çalışmada, Türkiye’deki hava aracı bakım örgütlerinde gözlemlenen mevcut disiplin uygulamalarının olumlu emniyet kültürüne nasıl bir etkisi olduğunun ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Araştırma süresince, yazında tespit edilen “emniyet kültürüne disiplin kurallarının etkisi” sorunsalının gerçek dünyada nasıl karşılık bulduğu incelenmiştir. Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşmeler ile veri toplanarak hava aracı bakım örgütlerinde mevcut disiplin sistemlerinin nasıl uygulandığı keşfedilmiştir. Katılımcıların öyküleri, düşünceleri, anahtar kavram olarak belirtilen “emniyet kültürü” bağlamında anlamlandırılmıştır. Araştırmanın sonucunda, yazında belirlenen sorunsal gerçek dünyada keşfedilmiş ve bu sorun emniyet kültürünün bir alt kültürü olan “adalet kültürü” bağlamında tanımlanmıştır. Tanımlanan sorun kapsamında, disiplin kurallarının varlık sebepleri, disiplin sistemlerinin işleyiş biçimi ve uygulamalarda izlenen tüm süreçler incelenmiş, disiplin cezalarında dikkate alınan hususlar ortaya çıkarılmış ve adalet kültürü bağlamında eleştirilmiştir. Çalışmanın, olumlu emniyet kültürünü geliştirmek ihtiyacı duyan örgütlerde disiplin sisteminin planlayıcı ve uygulayıcılarına yol göstermesi beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Havacılık emniyeti; emniyet kültürü; adalet kültürü; disiplin sistemi.

¹ Bu çalışma Anadolu Üniversitesi BAP Komisyonu tarafından desteklenen 1403F068 nolu “Türkiye’deki Hava Aracı Bakım İşletmelerinde Olumlu Emniyet Kültürünü Destekleyen Bir Disiplin Sisteminin Geliştirilmesi” adlı proje kapsamında gerçekleştirilmiştir. Çalışma, danışmanlığı Doç. Dr. Ender GEREDİ tarafından yürütülen doktora tezinin hazırlanması kapsamında yapılmıştır.

Abstract

This paper aims to explore the effect of current disciplinary systems to positive safety culture in maintenance and overhaul organizations (MROs) of Turkey. It detects a problem in literature as “the effect of discipline rules to safety culture”, then ascertains what this problem corresponds to in the real world. During the research, semi-structured interviews were used in data collection where present situation of disciplinary systems of MROS is determined. Thereafter, the stories and ideas of participants- the safety, HR and quality managers- has been interpreted within the context of “safety culture” that is the key concept. In the end of the research, the problem detected in literature has been explored in the real world and identified within the context of “just culture” which is defined as a subculture of safety culture. Regarding the problem identified herewith, this study explores the reason for the presence of the discipline rules, the functioning of the disciplinary system scrutinizing all the processes involved in and finally the provisions considered when applying to penalties while criticizing them within the context of “just culture”. The paper eventually is expected to lead forth to planners and practitioners of disciplinary systems in organizations which are endeavoring to strengthen positive safety culture.

Keywords: Aviation safety, safety culture, just culture, discipline system